

Oktober 2014

LO presenterar

Leder yrkesutbildningarna till
jobb i Västmanlands län?

LO-distriktet i Mellansverige

Sammanfattning

I en ny sammanställning visar LO, med data från Skolverket, att bara en av tre elever som fullföljt sin gymnasiala yrkesutbildning har en etablerad ställning på arbetsmarknaden ett år senare.

Att ha fullföljt sin gymnasieutbildning är avgörande för att få ett jobb. Endast 28 procent av eleverna som saknar gymnasiekompetens är etablerade på arbetsmarknaden eller i studier fem år efter att de lämnat gymnasieskolan.

Den sammantagna bilden är tydlig men har lokala variationer. I Västmanland har fordonsprogrammet högst etableringsgrad bland de elever som avslutat gymnasiet för tre år sen. Där har 68 procent av eleverna etablerat sig på arbetsmarknaden. Den lägsta siffran har barn- och fritidsprogrammet där endast 30 procent nått en etablerad ställning efter tre år.

Ett stort problem är att yrkesprogrammen på sina håll präglas av låg kvalitet. Genom att höja kvalitén kommer fler unga välja ett yrkesprogram, fullfölja sin gymnasieutbildning och sedan också få ett jobb. För att åstadkomma detta behöver ett antal reformer komma på plats.

LO föreslår bland annat en obligatorisk gymnasieskola, att yrkesprogrammen åter får högskolebehörighet, att branscherna få mer inflytande över utformning och genomförande av yrkesutbildningarna samt bättre villkor för unga på arbetsmarknaden.

1. För få söker till gymnasieskolans yrkesprogram

Gymnasieskolan har en central roll för arbetsmarknadens kompetensförsörjning, den har också förtydligats i skollagen från 2011.¹ Med detta som grund finns en rad problematiska tendenser när kopplingen mellan yrkesprogrammen och etablering på arbetsmarknaden studeras. Var fjärde elev fullföljer inte sin gymnasieutbildning vilket är mycket allvarligt då detta drastiskt ökar risken att få börja sitt vuxenliv i arbetslöshet.² Samtidigt minskar antalet trygga anställningar och de osäkra ökar. Ungdomar har också olika förutsättningar att etablera sig i arbetslivet utifrån sin könstillhörighet och mönstren inom gymnasieskolan stämmer väl överens med den könssegregerade arbetsmarknaden. Dessutom tenderar mansdominerade program att ha högre etableringsgrad än de kvinnodominerade.

Prognoser från Statistiska Centralbyrån (SCB)³ visar att det år 2030 kommer det råda stor brist på yrkesutbildad arbetskraft i Sverige. Detta bekräftas av såväl Arbetsförmedlingen⁴ som Svenskt Näringsliv⁵. Utmaningarna är särskilt stora inom vården och äldreomsorgen men även inom industrin och servicesektorn. Dessvärre har söktrycket till yrkesprogrammen varit allt för lågt de senaste åren och preliminära siffror från årets antagningar visar att den fallande trenden håller i sig.

---

¹ Skolverkets "Lägesbedömning 2013"

http://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/visa-enskild-publikation?_xurl_=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwpubext%2Ftrycksak%2FRecord%3Fk%3D3014

² Ibid

³ SCBs "Trenden och prognoser 2011"

http://www.scb.se/statistik/publikationer/UF0515_2012A01_BR_AM85BR1201.pdf

⁴ Arbetsförmedlingen "Var finns jobben?" 2014

<http://www.arbetsformedlingen.se/download/18.3c32af54143d88b8ff2543/Var+finns+jobben+2014.pdf>

⁵ Svenskt Näringsliv "Rekryteringsenkät 2014"

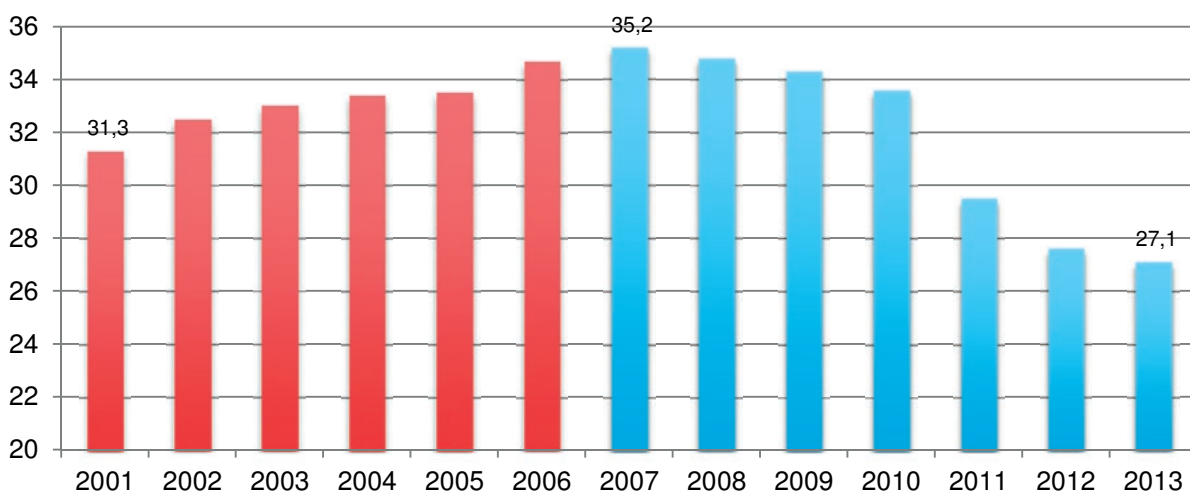
http://www.svensktnaringsliv.se/migration_catalog/rekryteringsenkaten-2014_582697.html/binary/Rekryteringsenk%C3%A4ten%202014

Det är bland annat resultatet av den borgerliga regeringen och dess utbildningsminister Jan Björklunds politik. En del av gymnasireformen som trädde i kraft 2011, Gy11, var att ta bort högskolebehörigheten från yrkesprogrammen. Detta eftersom, med Jan Björklunds egna ord, ”Alla ungdomar vill inte bli akademiker, alla kan inte, alla har inte förmågan att bli det”⁶. Detta ledde till att det redan vikande söktrycket sjönk dramatiskt, vilket framgår av diagrammet nedan. I kombination med minskande gymnasiekullar innebär detta att den gymnasiala yrkesutbildningen minskat kraftigt mätt i antalet elever.

Andelen som går yrkesprogram på gymnasiet faller kraftigt

Procent av nybörjarelever som väljer yrkesprogram (medieprogrammet exkluderat)

Källa: Skolverket

Det är för få som väljer ett yrkesprogram, det är för få som fullföljer sin gymnasieutbildning och för få som sedan får ett jobb med trygga villkor. LO har en rad förslag för att möjliggöra för fler att fullfölja sin gymnasieutbildning och för att sedan underlätta deras etablering på arbetsmarknaden. Några av dem presenteras längst bak i rapporten.

En av de absolut viktigaste komponenterna för att höja yrkesprogrammets attraktivitet är att utbildningarna leder till jobb. Därför redovisar LO i den här rapporten i vilken utsträckning ungdomar etablerar sig på arbetsmarknaden efter att ha gått ett yrkesprogram på gymnasiet. LO visar också regionala siffror på ungdomars etableringsgrad ett, tre och fem år efter avslutad gymnasieutbildning.

2 Från yrkesprogram till arbetsliv

Skolverket har följt upp ungdomars sysselsättning efter gymnasieskolan. Sammanställningen, som presenterades under hösten 2014, syftar till att ge en tydligare bild av ungdomars *etableringsstatus*. Begreppet etableringsstatus är ett grovt mått som används av flera aktörer och används för att följa upp övergången från utbildning till arbetsliv. I den aktuella statistiken finns det tre grader av etablering: etablerad ställning på arbetsmarknaden⁷, osäker ställning på arbetsmarknaden⁸ och svag

⁶ <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=1650&artikel=5977183>

⁷ Etablerad ställning på arbetsmarknaden definieras av Skolverket som att ha haft en ”Arbetsinkomst på minst 174 200 kr, sysselsatt enligt sysselsättningsregistrets definition (november månad 2012), inga händelser som indikerar arbetslöshet och inga händelser som indikerar arbetsmarknadspolitiska åtgärder som inte är att betrakta som sysselsättning.”

⁸ Osäker ställning definieras som ”Arbetsinkomst på minst 147 400 kr och upp till 174 200 kr. Vid inkomst av aktiv näringsverksamhet gäller ingen nedre inkomstgräns. Inte klassificerad som studerande.”

ställning⁹ på arbetsmarknaden. En person med etablerad ställning på arbetsmarknaden behöver inte ha en tillsvidareanställning, ett arbete med trygga villkor eller ens arbeta i den bransch hen är utbildad för. Det innebär att personen, utifrån en medellön för en arbetare, jobbat ungefär 10 månader heltid på ett år.¹⁰ För någon med en osäker ställning innebär samma jämförelse 7 månaders heltidsarbete på ett år och för någon med en svag ställning är det mindre än så. Detta innebär att vi kan anta att personer i kategorin osäker eller svag ställning också haft långa eller korta perioder av arbetslöshet under året. Därför fokuserar den här rapporten på de som har en etablerad ställning på arbetsmarknaden.

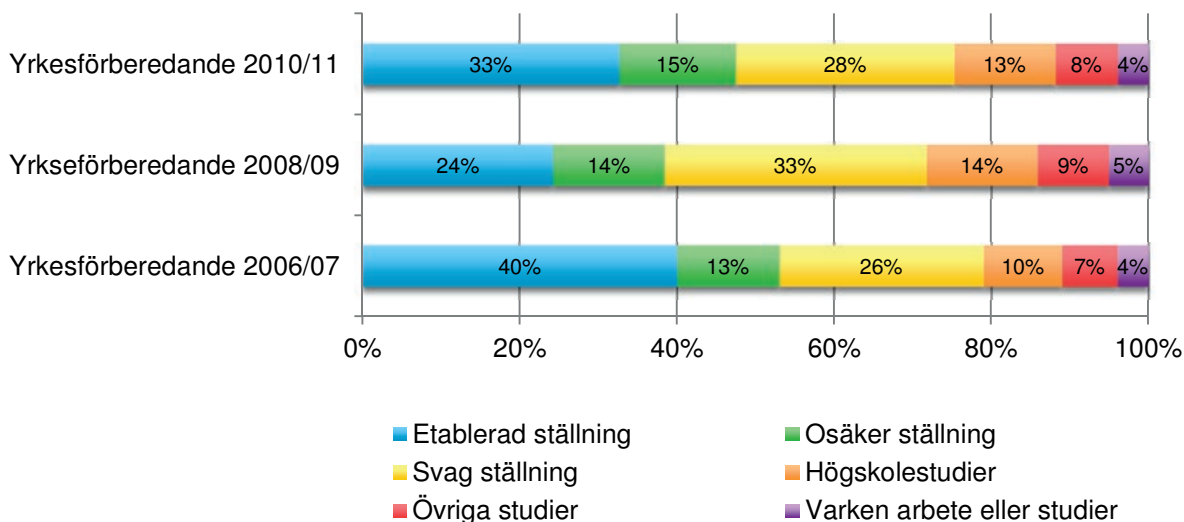
Utöver dessa finns de som studerar på högskolan, bedriver andra studier som till exempel Komvux eller varken arbetar eller studerar. Eftersom yrkesprogrammets uttalade mål är utbilda eleverna för arbetslivet berör inte rapporten de som studerar närmare.¹¹

Studien är gjord på tre årskullar: ungdomar som har avslutat sin gymnasieutbildning 2006/2007, 2008/2009 eller 2010/2011. De tre grupperna kallas fortsättningsvis för den äldsta kullen (2006/2007), den mellersta kullen (2008/2009) och den yngsta kullen (2010/2011). Ingen av de elever som ingår i studien har gått i den nuvarande gymnasieskolan, Gy11, då dess första kull tog studenten våren 2014. Programmen i rapporten överensstämmer med andra ord inte helt med de program som ingår i dagens gymnasieskola. Även om det ännu inte finns någon statistik finns det inga skäl att tro att etableringsgraden efter ett yrkesprogram i den nya gymnasieskolan kommer vara dramatiskt annorlunda.

Diagrammet nedan visar på ungdomars etableringsstatus ett år efter en slutförd yrkesförberedande utbildning.

Etableringsstatus ett år efter gymnasieskolan, endast ungdomar som fått slutbetyg med grundläggande behörighet

Per programtyp och avgångsår. Andelar (%)

Källa: Skolverket

⁹ Svag ställning definieras som ”Arbetsinkomst upp till 147 400 kr. Inte klassificerad som studerande. Eller arbetsinkomst på minst 147 400 kr och under året förekomst av heltidsarbetslöshet/arbetsmarknadspolitiska åtgärder som överstiger 274 dagar. Inte klassificerad som studerande.

¹⁰ LO ”Lönerapport år 2014”

[http://www.lo.se/home/lo/res.nsf/vRes/lo_fakta_1366027478784_lonerapport2014_pdf/\\$File/Lonerapport2014.pdf](http://www.lo.se/home/lo/res.nsf/vRes/lo_fakta_1366027478784_lonerapport2014_pdf/$File/Lonerapport2014.pdf)

¹¹ All statistik som rapporten baseras på finns i Skolverkets databas SIRIS

<http://siris.skolverket.se/siris/f?p=SIRIS:153:0::NO::>

Av de 31 715 ungdomar som gick ett yrkesförberedande program 2006/2007 var 40 procent etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutad gymnasieutbildning. Antalet elever ökade året efter och var 37 378 personer. Andelen etablerade på arbetsmarknaden sjönk då till 24 procent. En trolig orsak är finanskrisen och den efterföljande lågkonjunkturen. Redan året efter ökade dock den yngsta kullens andel med etablerade ställning till 33 procent. Då hade elevunderlaget minskat till 35 883 personer.

Av de som får in en fot på arbetsmarknaden går ungefär lika många till en etablerad ställning som till en osäker eller svag ställning. En osäker eller svag ställning på arbetsmarknaden försvårar och försenar etableringen i samhället och i vuxenlivet. Resultaten ligger väl i linje med förändringar på arbetsmarknaden i stort.

Alternativa anställningsformer, som allmän visstidsanställning har ökat samtidigt som etablerade arbetstillfällen har minskat.

2.1 Gymnasieskolan är avgörande för arbete eller studier

Skolverkets sammanställning av både studieförberedande och yrkesförberedande program visar att den grupp som har högst etableringsstatus på arbetsmarknaden är elever som har fått slutbetyg med grundläggande behörighet. En fullständig gymnasieutbildning har kommit att bli en vattendelare på svensk arbetsmarknad mellan de som lyckas etablera sig och de som inte gör det. Av dem som inte har gymnasiekompetens är endast 28 procent etablerade på arbetsmarknaden eller i studier fem år efter att de lämnat gymnasiet.

Men det gör också skillnad för möjligheten till etablering vid vilken tidpunkt en elev lämnar gymnasiet. Bland de ungdomar som har årskurs 1 eller 2 som högsta årskurs är andelen etablerade hälften så stor jämfört med övriga grupper ett år efter att deras jämnåriga avslutat gymnasieutbildningen. Skillnaderna består också över tid.

Hur länge du gått i gymnasiet har också en stor påverkan på hur vanligt det är att varken arbeta eller studera. I gruppen med årskurs 1 eller 2 som högsta årskurs befinner sig ungefär 30 procent utanför såväl arbetsmarknad som studier tre år efter avslutad gymnasieutbildning. Motsvarande siffra för de som gått årskurs tre men inte fått slutbetyg eller grundläggande behörighet är drygt 10 procent. För de med slutbetyg med grundläggande behörighet är det mindre än 5 procent som varken arbetar eller studerar.

Möjligheten att etablera sig på arbetsmarknaden ökar alltså dramatiskt ju längre eleven går i gymnasiet.

2.2 Etableringsstatus efter yrkesprogram

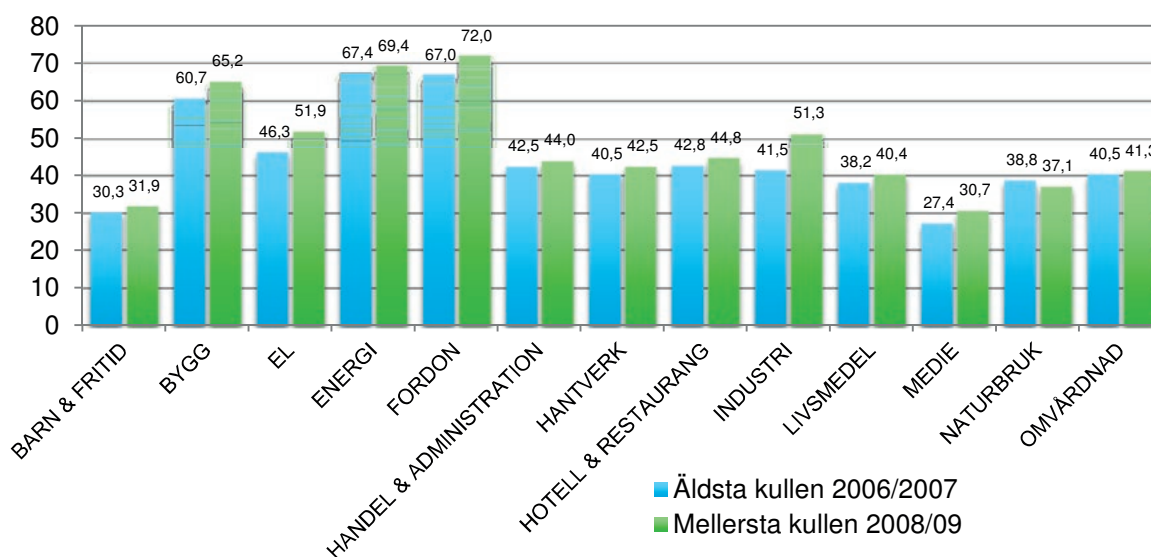
Yrkesprogrammen ska ge ungdomar verktyg och förutsättningar att efter gymnasiet börja arbeta. Det är därför inte förvånande att yrkesprogrammets etableringsgrad är högre än för de studieförberedande, 33 procent jämfört med 14 procent.¹² Det är dock allvarligt att inte mer än en av tre har en etablerad ställning, ca 10 månaders heltidsarbete med en genomsnittlig arbetarlön, på arbetsmarknaden ett år efter slutförd yrkesutbildning.

---

¹² Etablerad ställning på arbetsmarknaden, ett år efter fullgången gymnasieutbildning, årskullen 2010/2011

Nedanstående diagram visar hur stor andel av en årskull som tre år efter avslutad gymnasieutbildning har en etablerad ställning på arbetsmarknaden. Eleverna tillhör den äldsta och den mellersta kullen och är uppdelade efter program.

Etableringsstatus, tre år efter gymnasieexamen från yrkesförberedande program

Det är tydligt att förutsättningarna för ett arbete varierar beroende på vilket program eleven har läst. fordon-, energi- och byggprogrammet har högst etableringsstatus där minst sex av tio elever går från gymnasiestudier till etablerad ställning på arbetsmarknaden. Efter barn och fritidsprogrammet och medieprogrammet har ungefär tre av tio elever en etablerad ställning. Det mansdominerade programmen har generellt betydligt högre etableringsgrad än de kvinnodominerade.

2.3 Etableringsstatus och kön

Som redovisat är ungdomars etableringsstatus på arbetsmarknaden beroende av vilken programtyp och vilket program ungdomarna väljer samt om de fullföljer gymnasieutbildningen. Eftersom arbetsmarknaden är könssegregerad, blir det extra viktigt studera elevernas etableringsstatus utifrån detta perspektiv.

Bäst etablering på arbetsmarknaden ett år efter en gymnasieexamen med grundläggande behörighet har elever från de mandominerade yrkesprogrammen. Omkring hälften av eleverna med ett slutbetyg från fordons-, bygg- och energiprogrammet har då en etablerad ställning på arbetsmarknaden. För kvinnodominerade program som omvårdnads-, hotell och restaurang- och barn och fritidsprogrammet är det bara var tredje som ett år efter gymnasiet har en etablerad ställning på arbetsmarknaden. Diagrammet från förra avsnittet visar att skillnaderna består även om en större andel, både på mans- och kvinnodominerade program, är etablerade efter tre år.

Högst andel etablerade återfinns i det mansdominerade fordonsprogrammet.¹³ Där är 53 procent av eleverna etablerade på arbetsmarknaden ett år efter fullgången gymnasieutbildning. Den högsta etableringsgraden bland de kvinnodominerade programmen är omvårdnadsprogrammet där 34 procent av ungdomarna har en etablerad ställning på arbetsmarknaden.¹⁴

¹³ 2013 var 86 procent på det som i Gy11 heter Fordon- och transportsprogrammet män

¹⁴ 2013 var 82 procent på det som i Gy11 heter Vård- och omsorgsprogrammet kvinnor

2.4 Etableringsstatus i Västmanland

Den sammantagna bilden på riksnivå återspeglas även i Västmanland. Högst etablering i den mellersta kullen tre år efter avslutad gymnasieutbildning har elever från fordonprogrammet. Här är 68 procent av eleverna etablerade på arbetsmarknaden. Lägst har barn- och fritidsprogrammet där endast 30 procent av eleverna nått etablerad ställning efter tre år.

För resultaten från alla program och resultat för äldsta, mellersta och yngsta årskullen, se bilaga.

3. LOs slutsatser och reformförslag

I konkurrens om jobben blir det allt viktigare med en gymnasieutbildning.

En fullföljd gymnasieutbildning har kommit att bli en vattendelare på svensk arbetsmarknad. 99 procent av en årskull börjar gymnasiet men bara 75 procent har ett fullständigt betyg efter 4 år. Av de som inte går klart gymnasiet är det bara 28 procent som 5 år senare är etablerade på arbetsmarknaden. En fullföljd gymnasieutbildning är alltså en mycket viktig komponent för att få ett arbete.

Ungdomar med en avslutad yrkesutbildning är i högre utsträckning etablerade på arbetsmarknaden än de som gått ett studieförberedande program. Det är i sig inte konstigt, många från de studieförberedande programmen går vidare till högre studier. Men med tanke på att de yrkesförberedande programmen ska rusta för att direkt efter gymnasiet kunna börja arbeta måste etableringsgraden ses som låg. Bara 24 – 40 procent, beroende på vilken årskull man tittar på har ett stabilt fäste på arbetsmarknaden ett år efter att de fullföljt sin gymnasieutbildning. Det är dessvärre i linje med övrig utveckling på arbetsmarknaden. Under de senaste åren har trygga anställningar med goda arbetsvillkor minskat samtidigt som antalet otrygga anställningsformer kraftigt har ökat.

Etableringsstatusen för ungdomar från yrkesprogrammen avgörs inte bara av programval eller fullföljd gymnasieutbildning. Gymnasieskolan präglas i hög utsträckning av samma könsuppdelning som arbetsmarknaden i stort. De mansdominerade yrkesprogrammen har en betydligt högre etableringsgrad än de kvinnodominerade.

För att fler unga ska välja ett yrkesprogram, fullfölja sin gymnasieutbildning och sedan också få ett jobb med bra och trygga villkor behöver ett antal reformer komma på plats.

Obligatorisk gymnasieskola

Att gymnasieskolan är frivillig har inneburit att det individuella ansvaret att klara utbildningen vilar tungt på de enskilda eleverna, inte minst dem som kommer från studieovana hem. Genom att göra gymnasiet obligatoriskt sätter vi tryck på arbetet med att höja kvaliteten på utbildningen. I början av 60-talet infördes den nioåriga obligatoriska grundskolan. Det var då en rimlig avvägning men den svenska arbetsmarknaden har utvecklats sedan dess.

Även inom många av de traditionella arbetaryrkena krävs det i dag ordentliga kunskaper i matematik, engelska, svenska och it. Utbildningssystemet och arbetsmarknaden måste gå i takt. Det är därför dags att ta ytterligare ett steg mot en bättre rustad och mer välutbildad arbetskraft och göra gymnasiet obligatoriskt.

Återinför högskolebehörigheten för yrkesprogrammen

När Gyll infördes togs högskolebehörigheten bort från yrkesprogrammen vilket ledde till att programmen blev mycket mindre attraktiva. Att det går att läsa in behörighet räcker inte. Var femte

yrkeselev har inte blivit erbjuden möjligheten eller vet inte ens om hen fått frågan enligt Skolinspektionen. Många vill läsa på högskolan också efter en yrkesutbildning eller behöver under sitt arbetsliv vidareutbilda sig. Vi måste rusta dagens unga för morgondagens arbetsmarknad – då har vi inte råd med några stängda dörrar eller återvändsgränder.

Låt branscherna få mer inflytande över utformning och genomförande av yrkesutbildningarna.

För att fler ska få ordentligt fäste på arbetsmarknaden efter genomgången utbildning måste det yrkesprogrammen lära ut motsvara arbetsmarknadens krav. Branscherna behöver i högre utsträckning än idag vara med både i planering och genomförande av utbildningarna.

Branscherna vet bäst hur det framtida rekryteringsbehovet ser ut. Därför är samverkan mellan skola, arbetsliv och arbetsmarknadens parter utgångspunkten för alla våra förslag. Utbildningarna kopplas då närmare arbetslivets verklighet, vilket gör eleverna bättre förberedda på livet efter skolan. Samtidigt tillgodoses arbetsgivarnas behov av yrkesutbildad arbetskraft.

Alla elever ska få den praktik de har rätt till.

På ett yrkesförberedande program ska minst 15 veckor av utbildningen vara på en arbetsplats där eleven med stöd av en handledare får börja utöva sitt yrke. Denna del av utbildningen kallas för arbetsplatsförlagt lärande, APL. Enligt Skolinspektionen klarar bara var femte skola att ge en APL med den kvalitet som krävs. Det är oacceptabelt. Att ha varit på en arbetsplats, sida vid sida fått arbeta med erfarna kollegor och fått kontakt med arbetsgivare är det bästa sättet att komma in i ett yrke. Det kan väsentligt förbättra möjligheten till etablering på arbetsmarknaden genom extrajobb, sommarjobb och arbete efter gymnasiet. Nyckeln till att få ut fler elever på APL är starkare samverkan mellan det lokala näringslivet, parterna och skolan.

Arbetsmarknadskunskap i gymnasiet

Arbetsmarknaden som möter unga är komplex med ett ökat antal alternativa anställningsformer, som allmän visstidsanställning, samtidigt som etablerade arbetstillfällen har minskat. Det är därför viktigt att gymnasiet på bästa sätt förbereder eleverna för livet efter skolan. Alla program på gymnasiet bör innefatta ett moment med arbetsmarknadskunskap. Det kan handla om hur man söker man jobb, vad ett kollektivavtal är och arbetsrättsliga grunder.

Bygg ut vuxenutbildningen

Som rapporten visat är det svårt att få jobb utan gymnasieutbildning. De som hoppat av gymnasiet eller lämnat det utan fullständiga betyg måste få en andra chans. Vuxenutbildningen är också avgörande för möjligheten att klara omställningar på arbetsmarknaden. Därför är det nödvändigt att satsa på gymnasial vuxenutbildning. Yrkesvux har också en viktig funktion för den som gått ett studieförberedande gymnasieprogram och sedan vill utbilda sig till ett icke-akademiskt yrke. Den förra borgerliga regeringen skar ner kraftigt på vuxenutbildningen. Nu måste antalet platser på Komvux öka och den tillfälliga satsningen yrkesvux permanentas.

Fler platser på Yrkeshögskolan

Utbildningarna inom Yrkeshögskolan leder i hög utsträckning till arbete. I dag avslås två av tre ansökningar om att starta utbildningar och det vanligaste skälet är för att det saknas anslagna pengar. Yrkeshögskolans stora potential kan utnyttjas bättre och den kan fylla en viktig funktion för återkommande kompetensutveckling för yrkesverksamma. Yrkeshögskolan behöver fler platser men också ett förändrat uppdrag som främjar långsiktighet och stabilitet.

Bättre villkor för unga på arbetsmarknaden

Rapporten visar att av de som får in en fot på arbetsmarknaden går ungefär lika många till en etablerad ställning som till en osäker eller svag ställning. En osäker eller svag ställning på arbetsmarknaden försvårar och försenar etableringen i samhället och i vuxenlivet. Resultaten ligger

i linje med förändringar på arbetsmarknaden i stort: Alternativa anställningsformer, som allmän visstidsanställning har ökat samtidigt som etablerade arbetstillfällena har minskat. Det ska inte vara möjligt att stapla visstider på varandra så att etableringen på arbetsmarknaden ytterligare försenas.

4. Rapportens framtagande

Utöver en nationell sammanställning av ungdomars etableringsstatus har Skolverket tagit fram regionala siffror som visar vad ungdomar gör efter gymnasieskolan. I bilagan återfinns siffrorna nedbrutna för varje län och för alla yrkesprogram.

Likt den nationella sammanställningen är eleverna uppdelade efter examensår. Ungdomarna är, som i rapporten, uppdelade i den äldsta kullen (2006/2007), den mellersta kullen (2008/2009) och den yngsta kullen (2010/2011). Vidare är elevunderlaget uppdelat efter respektive yrkesprogram samt vad ungdomarna gör ett, tre och fem år efter slutförd gymnasieutbildning.

I tabellen är ungdomarna uppdelade utifrån om de är etablerade på arbetsmarknaden eller om de studerar.

Underlaget presenterat i denna rapport är offentlig statistik framtagen av Skolverket. Via Skolverkets databas, SIRIS, har LO sedan tagit fram siffrorna på länsnivå. Eftersom ungdomar från yrkesprogram är LOs främsta målgrupp fokuserar denna rapport på eleverna från yrkesprogrammen. Fler variabler än vad som redovisas här finns att hämta i Skolverkets databas SIRIS.

För mer information om Skolverkets statistiska underlag, se:
<http://siris.skolverket.se/siris/f?p=Siris:1:0>

Yrkesprogrammen i gymnasieskolan, bakgrundsinformation

Rapporten fokuserar på i vilken utsträckning ungdomar är etablerade på arbetsmarknaden efter att ha gått ett yrkesprogram på gymnasiet. Eftersom första kullen som gått i den nya gymnasieskolan Gy11 tog studenten först i våras är etableringen kopplad till den tidigare gymnasieskolans yrkesföreberedande program. Dessa var:

- Barn- och fritidsprogrammet
- Byggprogrammet
- Elprogrammet
- Energiprogrammet
- Fordonsprogrammet
- Handel- och administrationsprogrammet
- Hantverksprogrammet
- Hotell- och restaurangprogrammet
- Industriprogrammet
- Livsmedelsprogrammet
- Medieprogrammet
- Naturbruksprogrammet
- Omvårdnadsprogrammet

Sedan gymnasireformen 2011, Gy11, erbjuds 18 nationella gymnasieprogram. Tolv av dem är yrkesprogram:

- Barn- och fritidsprogrammet
- Bygg- och anläggningsprogrammet
- El- och energiprogrammet
- Fordons- och transportprogrammet
- Handels- och administrationsprogrammet
- Hantverksprogrammet
- Hotell- och turismprogrammet
- Industritekniska programmet
- Naturbruksprogrammet
- Restaurang- och livsmedelsprogrammet
- VVS- och fastighetsprogrammet
- Vård- och omsorgsprogrammet

För en detaljerad beskrivning innehållet i de olika programmen, se: <http://www.skolverket.se/fran-skola-till-arbetsliv/yrkesutbildningar/2.8114/yrkesprogram-1.196818>

Hösten 2012 studerade 235 300 elever ett program enligt Gy 2011. Av dessa gick 55 procent ett högskoleförberedande program, 32 procent gick på yrkesprogram och 13 procent gick på något av de fem introduktionsprogrammen.

Gymnasieskolan - Vad ungdomar gör ett år, tre år eller fem år efter gymnasiestudier - Västmanland

	Inriktning	Antal elever	1 år efter avslutade studier		3 år efter avslutade studier		5 år efter avslutade studier	
			Etablerade	Studerande	Etablerade	Studerande	Etablerade	Studerande
	Barn - och fritid							
2006-2007	Riket	3 257	26,2	25,9	30,3	33,9	48	22,7
	Västmanland	98	21,4	31,6	22,4	40,8	53,1	21,4
2008-2009	Riket	3 507	14,9	35,8	31,9	35,3		
	Västmanland	122	16,4	32	30,3	31,1		
2010-2011	Riket	2 715	22	30,5				
	Västmanland	102	13,7	37,3				
	Byggprogrammet							
2006-2007	Riket	2 996	60	2,1	60,7	4,6	72,5	4,6
	Västmanland	108	46,3	..	55,6	..	68,5	..
2008-2009	Riket	3 880	41,2	6,2	65,2	5,9		
	Västmanland	166	34,3	..	66,3	..		
2010-2011	Riket	4 125	51,7	5,8				
	Västmanland	144	45,1	..				
	Elprogrammet							
2006-2007	Riket	4 398	41,8	20,8	46,3	24,8	63	16,3
	Västmanland	149	41,6	17,4	36,9	33,6	61,1	21,5
2008-2009	Riket	4 987	19,4	30,4	51,9	21,4		
	Västmanland	185	20	28,1	56,2	22,7		
2010-2011	Riket	5 249	33,7	26,5				
	Västmanland	149	31,5	31,5				
	Energiprogrammet							
2006-2007	Riket	616	67,2	5,8	67,4	9,1	73,1	9,7
	Västmanland	24	66,7	..	70,8	..	83,3	..
2008-2009	Riket	832	38,8	11,1	69,4	8,8		
	Västmanland	21	..	..	66,7	..		
2010-2011	Riket	1 004	48,8	11,5				
	Västmanland	28	53,6	..				
	Fordonsprogrammet							
2006-2007	Riket	2 779	60,2	5	67	5,4	79,3	3,4
	Västmanland	102	46,1	..	56,9	..	72,5	..
2008-2009	Riket	3 209	39,6	8,4	72	3,7		
	Västmanland	140	30	12,9	67,9	..		
2010-2011	Riket	2 784	52,8	7,9				
	Västmanland	124	42,7	17,7				
	Handels- och administrationsprogrammet							
2006-2007	Riket	2 833	35,2	17,3	42,5	24,1	51,3	20,8
	Västmanland	95	32,6	13,7	43,2	20	56,8	15,8
2008-2009	Riket	4 012	23,1	22,2	44	23,6		
	Västmanland	93	16,1	23,7	35,5	32,3		
2010-2011	Riket	3 563	26,9	19,9				
	Västmanland	81	28,4	28,4				

Gymnasieskolan - Vad ungdomar gör ett år, tre år eller fem år efter gymnasiestudier - Västmanland

	Inriktning	Antal elever	1 år efter avslutade studier		3 år efter avslutade studier		5 år efter avslutade studier	
			Etablerade	Studerande	Etablerade	Studerande	Etablerade	Studerande
	Hotell- och restaurangprogrammet							
2006-2007	Riket	3 316	36,2	9,6	42,8	17,7	54,9	16,1
	Västmanland	62	46,8	..	46,8	..	58,1	..
2008-2009	Riket	3 213	23,4	14,1	44,8	17,6		
	Västmanland	63	23,8	..	49,2	27		
2010-2011	Riket	2 522	31,5	12,5				
	Västmanland	46	23,9	..				
	Hantverksprogrammet							
2006-2007	Riket	1 695	34,6	15,3	40,5	22,2	47,3	21,2
	Västmanland	45	33,3	..	35,6	31,1	42,2	22,2
2008-2009	Riket	2 289	25,4	20,1	42,5	23		
	Västmanland	66	24,2	18,2	39,4	33,3		
2010-2011	Riket	2 672	23,3	17,4				
	Västmanland	78	26,9	21,8				
	Industriprogrammet							
2006-2007	Riket	1 514	50,3	15,3	41,5	24,8	61,3	18,3
	Västmanland	77	40,3	32,5	20,8	54,5	37,7	48,1
2008-2009	Riket	1 947	21,5	27,4	51,3	21,3		
	Västmanland	93	10,8	48,4	33,3	50,5		
2010-2011	Riket	1 992	40,2	21,5				
	Västmanland	133	27,8	48,9				
	Livsmedelsprogrammet							
2006-2007	Riket	351	31,9	17,7	38,2	19,7	50,1	16
	Västmanland	15	..	..	..	..	..	..
2008-2009	Riket	403	20,8	20,3	40,4	16,9		
	Västmanland	14	..	..	..	..		
2010-2011	Riket	359	26,5	15,3				
	Västmanland	..	..	..				
	Medieprogrammet							
2006-2007	Riket	3 351	20,9	32,8	27,4	42,1	40,1	33,5
	Västmanland	100	19	31	21	43	36	35
2008-2009	Riket	3 732	12,4	37,8	30,7	37,3		
	Västmanland	113	11,5	36,3	31,9	41,6		
2010-2011	Riket	3 528	13,5	34,8				
	Västmanland	111	13,5	34,2				
	Naturbruksprogrammet							
2006-2007	Riket	2 314	31,8	17,9	38,8	28	49,9	22,8
	Västmanland	55	38,2	..	38,2	18,2	49,1	29,1
2008-2009	Riket	2 485	19,3	29,4	37,1	29,3		
	Västmanland	53	30,2	20,8	47,2	20,8		
2010-2011	Riket	2 370	24,9	25,4				
	Västmanland	51	..	25,5				

Gymnasieskolan - Vad ungdomar gör ett år, tre år eller fem år efter gymnasiestudier - Västmanland

	Inriktning	Antal elever	1 år efter avslutade studier		3 år efter avslutade studier		5 år efter avslutade studier	
			Etablerade	Studerande	Etablerade	Studerande	Etablerade	Studerande
	Omvårdnadsprogrammet							
2006-2007	Riket	2 295	40	25,4	40,5	31,4	56,7	19,3
	Västmanland	55	29,1	32,7	36,4	43,6	61,8	23,6
2008-2009	Riket	2 882	25,9	29,5	41,3	31,1		
	Västmanland	95	30,5	23,2	43,2	28,4		
2010-2011	Riket	3 000	33,8	26,8				
	Västmanland	97	26,8	27,8				

Rapportbeskrivning och definitioner etc.

Uppgifterna avser ungdomar som är folkbokförda 31 december 2012 och har fullföljt gymnasieskolan med slutbetyg med grundläggande högskolebehörighet. Uppgifter om verksamhet redovisas bara för ungdomar som är klassificerade som etablerade eller studerande.

Till kategorin studerande räknas ungdomar som studerar på högskolan eller i övriga studier, t.ex. komvux, folkhögskola och yrkeshögskola.

Program avser det program som ungdomarna fick slutbetyg från. Detta innebär t.ex. att ungdomar som började på individuella program för att sedan gå över till ett nationellt program redovisas på det program som de har bytt till.

Observera att om resultatuppgiften baseras på färre än 10 elever, dubbelprickas den.

Då visas två prickar (..) istället för utfall. Om data saknas visas en prick (.) istället för utfall.